

ФОРМУВАННЯ ЦІЛІСНИХ ОСВІТНІХ ПЕРЕКОНАНЬ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТНО-КРЕАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ФІЗИКИ.

Бричка Марія Петрівна

викладач фізики, ВСП «Фаховий коледж економіки, права та інформаційних технологій»,
Західноукраїнський національний університет

marijatsymbala@gmail.com

Атаманчук Петро Сергійович

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ataman08@ukr.net

Постановка проблеми. Нова генерація ставить нові життєві пріоритети. Виклики сучасності дедалі частіше вимагають переосмислення підходу до освітнього процесу, кінцевим результатом реалізації якого є суб'єкт цього суспільства, готовий до життєдіяльності, реалізації власного становища в соціумі та професійного потенціалу.

Проектна технологія, в основі якої лежить проектно-креативна діяльність здобувачів освіти, є сучасною і не до кінця апробованою. Її реалізація, включаючи теоретичну і дослідницьку складову, дає можливість індивіду сформуванню цілісних освітніх переконань як повноцінної суспільно-активної одиниці.

Виклад основного матеріалу. Людина у сьогоденні зтягнута у вихор довколишньої глобалізації: глобальні процеси, глобальна економіка, глобальний ринок, глобальна мережа Інтернет, глобальні конфлікти, глобальні загрози тощо. Сучасний вітчизняний освітній процес, в контексті вимог НУШ, є спрямованим на формування процесу сприйняття і розуміння суб'єктом соціуму природничо-наукової картини світу, світоглядних позицій і життєвих цінностей. Науково-природничу компетентність є його ключовим мірилом, а здійснення ефективного навчання фізики являється важливою складовою.

Проте, реалізація освітньої парадигми, особливо останніми десятиліттями, через гіпердинамічні зміни суспільних процесів, об'ємне накопичення нових знань, не зважаючи на реформування освітнього процесу, не презентує якісного кінцевого результату. Саме цей факт спрямовує вектор діяльності сучасного педагога в сторону впровадження новітніх навчальних методів і методик, пошук та здійснення яких формує розвиток життєвої компетентності здобувача освіти та стимулює його до професійного і творчого зростання.

Фізика, як навчальний предмет особливого статусу, передбачає не тільки формування важливих інтелектуальних та світоглядних якостей індивіда, забезпечення ідеології високо-технологічних аспектів науки, особливо, в нинішніх умовах тривожного життя, але й потребує ефективної трансляції та

застосування набутого індивідом компетентнісно-світоглядного досвіду та здатності до акумуляції нових ЗНАНЬ.

Саме **ЗНАННЯ** – суб'єктивний образ об'єктивної діяльності, тобто, - адекватне віддзеркалення зовнішнього світу в свідомості людини у формі уявлень, понять, думок і теорій [2]. Ключовими складовими **ЗНАННЯ** є **істина** (*правда*) та **переконання** (*віра в правду*). **ЗНАННЯ** трактуємо як родове поняття, яке в свою чергу складається із ряду вищих видових рівнів, таких як **НАВИЧКИ, УМІННЯ, ПЕРЕКОНАННЯ**, які, в свою чергу, синхронізуються за часовою ознакою обізнаності індивіда. **ПЕРЕКОНАННЯ** – міра обізнаності, незаперечна для індивіда, яку він свідомо долучає у свою життєдіяльність, в істинності якої він упевнений та готовий її обстоювати, захищати в рамках дії механізму діалектичного сумніву (*моменти, за яких нові наукові факти можуть скоригувати точку зору, що обстоювалась раніше*) [1, с.41]. Саме **ПЕРЕКОНАННЯ** за часовою обізнаністю індивіда проектується у майбутнє, є ключовою складовою його життєвої позиції, професійності, пристрасності у власному розвитку (*наприклад, суб'єкт навчання твердо переконаний в тому, що у провіднику під напругою тече електричний струм, який може бути різної сили. Саме це переконання є значущим у його побуті, професіоналізмі, якщо він освоїть ремесло електрика чи майстра з ремонту побутової техніки, допомагає застерегтись від помилок, дає можливість до глибшого дослідження електрики як галузі*).

Доцільно, особливо, наголосити на необхідності формування цілісних **ПЕРЕКОНАНЬ** під час навчально-пізнавальної діяльності здобувача освіти як видового елементу цілісного **ЗНАННЯ**, як того освітнього інструментарію, яким він (*здобувач освіти*) зможе скористатися у необхідний момент на власному життєвому шляху, як тієї істини, яка сформує його світогляд та транслюватиметься через нього в соціум (*колегам індивіда, його друзям, членам сім'ї*).

А формування якісних знань сучасного здобувача освіти потребує сучасних підходів до навчання. Сьогодні в українській освіті широко використовується проєктна технологія як одна з інноваційних методик навчально-виховного процесу.

Проєктно-креативна діяльність, що є основою технології, передбачає пред'явлення перед суб'єктом (суб'єктами) навчання певної обставини, яка потребує наукового дослідження з обов'язковою наявністю ідеї та гіпотези розв'язання проблеми пошуку, чітким плануванням дій, розподілом (*якщо розглядається групова робота*) обов'язків, тобто наявністю завдань для кожного учасника за умов тісної взаємодії, відповідальності учасників проєкту за свою частину роботи, регулярного обговорення проміжних результатів. Розрізняють індивідуальну, групову та колективну проєктну роботу. Даний вид роботи передбачений навчальними програмами з фізики, проте не передбачає

відтворення інформації, почутої на занятті чи прочитаної в підручнику, а доповнює і розвиває її. Акцентується увага на дослідницькій роботі, значному інтересі здобувача освіти до певної наукової проблеми та можливості її аналізу, що потребує реалізації особистісного потенціалу.

Реалізація проєктної технології передбачає здійснення мисленнєвих операцій (*аналіз обставини, її синтез, генерування ідей, порівняння, співставлення результатів та їх узагальнення*), які слугують якісним підґрунтям для формування цілісних знань.

Цікавих напрямків для індивідуальної, групової, колективної проєктної роботи на уроках фізики безліч. Під час виконання навчальних проєктів широкі можливості відкриває використання сучасних цифрових технологій (*цифрові лабораторії, спеціальні додатки, програми для аналізу та монтування відео, хмарні сервіси тощо*). Варто також звернути увагу на переваги використання смартфона в ході виконання навчальних проєктів. Смартфон не прив'язаний до певного місця, має можливість бути оснащеним у вигляді додатків різними фізичними приладами (*секундоміром, барометром, мікрофоном, приймачем, гіроскопом і т. д.*), що дає можливість вимірювати фізичні величини, а фото-відеокамера допомагає фіксувати явища, процеси, та їх перебіг. Даний вид роботи передбачає формування цифрових вмінь і навичок [3].

У розбудові системи природничо-наукової освіти необхідно орієнтуватися на наявність не тільки матеріального, але й віртуального світу, у який молода людина може «входити», жити в ньому і взаємодіяти з ним [2]. Сайти, соціальні мережі, соціомедійні застосунки є невід'ємною частиною цього віртуального простору, який являється не лише розважальним, але й інформаційним та освітнім середовищем. Тому і наповнювати його доцільно якісним науковим контентом. Одним із видів результату реалізації проєктно-креативної діяльності здобувачів освіти може бути створення відеоконтенту (*напр. за допомогою програм Quik, Adobe Premiere Rush, VivaVideo*), яким доцільно наповнювати віртуальний простір. Створення такого типу ресурсу допоможе розвинути здобувачу освіти не лише науковий, дослідницький потенціал, але і творчий.

Після того, як виконані основні етапи проєктної роботи (*визначення проблеми роботи, висунення гіпотез, планування роботи, пошук інформації, проведення дослідів і спостережень, формування кінцевого продукту*), залишається останнє – захист (*висвітлення результатів*) проєкту. Саме цей етап передбачає формування презентаційних вмінь й навичок: уміння впевнено тримати себе під час виступу, використання артистичних задатків (*які особливо знадобляться при створенні якісного відео ресурсу*), уміння використовувати різні засоби наочності при виступі, залучення комп'ютерної грамотності (*при створенні презентаційного матеріалу чи відео контенту*), уміння колективної співпраці (*якщо мова йде про групову проєктну роботу*), уміння відповідати на незаплановані питання.

Висновки. Отже, резюмуємо: реалізація проєктної навчальної технології, що передбачає плідну взаємодію суб'єктів навчання, на основі креативної діяльності педагога, є важливим елементом сучасної навчально-пізнавальної діяльності здобувача освіти та таким фактором, що сприяє пошуку нових підходів у здійсненні тотальної науково-природничої грамотності та формуванню цілісних освітніх переконань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атаманчук П.С. Навички, уміння, переконання: найвищі рівні компетентності та світогляду індивіда. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Кам'янець-Подільський: КПНУ ім. Івана Огієнка, 2022. Вип. 28. (Серія педагогічна). С. 41.
2. Атаманчук П.С., Бричка М.П. Визначальні природничо-наукові передумови результативного і якісного навчання індивіда. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Кам'янець-Подільський: КПНУ ім. Івана Огієнка, 2023. Вип. 29. (Серія педагогічна). С. 14-17.
3. Бричка М.П. Забезпечення сформованості моторних та мисленневих навичок здобувачів освіти внаслідок проєктно-креативної діяльності здобувачів освіти з фізики. *Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції для освітян. Березневий науковий дискурс 2023 на тему: «Детермінанти посилення ролі освіти у повоєнному відновленні України»*. (м. Чернігів, 22 березня 2023 року). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2023. С.21-25.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ M – LEARNING НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ У 8 КЛАСІ

Скрипник Сергій Васильович

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри екології та біологічної освіти,
Хмельницький національний університет.

skrypnyks2@gmail.com

Вань Софія Ігорівна

здобувач освіти бакалаврського рівня спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), Хмельницький національний університет

Sofiyavaniorivna@gmail.com

Постановка проблеми. Ноутбуки, смартфони, планшети, комп'ютери та інші технологічні пристрої стали невід'ємними помічниками не тільки дорослих але і школярів.

Сучасні реалії визначають тенденцію, коли традиційний підхід до навчання відступає на другий план, ставлячи більший акцент на інтерактивні та інноваційні методи навчання, зокрема технології m – learning.